

Mária, Matka milosrdenstva

Mária ospevuje v chválospeve Magnificat milosrdenstvo a radostnú lásku Boha, ktorý prichádza vrátiť šťastie zarmútenému svetu. Ona je prvou Dcérou a zároveň Matkou Božieho milosrdenstva, a preto ju nazývame Mater misericordiae.

13.04.2023

Keď Gabriel prináša do skromného mestečka Nazareta *evangelion*, radostnú novinu, ktorá má navždy

zmeniť život všetkých ľudí^[1], „žena s
lúbezným menom Mária je
pohrúžená do modlitby“^[2]. Pán
vypočul aj Alžbetu, hovorí anjel
Márii, prv než od nej odíde. Mária o
Gabrielových slovách premýšľa a jej
vnútro zaplavuje radosť. Klania sa
skrytému Bohu, *latens Deitas*^[3],
ktorého teraz nosí vo svojom lone.
Čoskoro nato sa vydá na cestu do
hôr. Jej sesternica možno potrebuje
pomoc a ona sama potrebuje Alžbetu
vidieť, lebo je plná radosti a nevie, s
kým by sa mohla okrem Jozefa o
svoje radostné tajomstvo podeliť.
Mária sa stáva „obrazom budúcej
Cirkvi, ktorá vo svojom lone nesie
cez vrcholy dejín nádej sveta“^[4].

Nikto nemá zo života pulzujúceho v
novonarodenom dieťati väčšiu radosť
ako matka, ale Máriina a Alžbetina
radosť, ktorej svedkami sa stali aj
ženy z Ain Karim, bola ešte väčšia.
Boh sa chopil iniciatívy, vybral si
úrodnú zem ich veľkorysosti a

odovzdanosti a začal v nich pravú jar dejín. Zatiaľ čo sa svet snaží žiť zo svojich neistých radostí, v tomto kúte Judey v tichosti prepuká Božia radosť. Svätý Lukáš nám rozpráva, že keď Mária pozdravila Alžbetu, sv. Ján Krstiteľ sa v matkinom lone pohol radosťou. Ako prorok Dávid tancoval a poskakoval okolo Archy zmluvy, tak sa teraz ten najväčší z tých, ktorí sa narodili zo ženy, ten, ktorý je viac ako prorok (Mt 11, 9.11), pohol radosťou z príchodu Márie, novej archy zmluvy. Aj v tom je Ján Krstiteľ predchodcom Dávidovho syna. Ako o sebe po rokoch sám povie, je „ženíchov priateľ, ktorý (...) sa veľmi raduje zo ženíchovho hlasu“ (Jn 3,29). Teraz, keď počuje ženichovu matku, stáva sa pod vedením Ducha Svätého nemým prorokom radosti evanjelia.

Môj duch jasá v Bohu

„Uprostred teba je Pán, tvoj Boh, spásonosný hrdina; zajasá nad tebou od radosti, obnoví svoju lásku, výskať bude od plesania“ (Sof 3,17). Svätý Lukáš si veľmi dobre spomínal na proroka Sofoniáša, keď rozprával o týchto okamihoch Máriinho života. Vnútoraná, no zároveň prekypujúca radosť, ktorú Mária prežívala počas svojho putovania z Nazareta a ktorá sa okamžite preniesla aj na sv.

Alžbetu a sv. Jána, si teraz našla cestu von v chválospeve na lásku a milosrdenstvo – v Magnificate.^[5]

„Naša Matka Mária dlho zvykla uvažovať nad slovami svätých starozákonných mužov a žien očakávajúcich Spasiteľa a nad udalosťami z ich života. Obdivovala (...) nesmierne Božie milosrdenstvo voči jeho často takému nevďačnému ľudu. Keď si plne uvedomila tú stále sa obnovujúcu nehu nebies, z jej nepoškvrneného srdca vytryskol príval citu: *Velebí moja duša Pána*“^[6].

„*Môj duch jasá v Bohu, mojom Spasiteľovi.*“ Panna Mária je dcérou stredomorského národa, krajiny, kde sa spieva a tancuje, kde sa emócie prežívané v hĺbke duše prejavujú gestami a jasotom. „Občas sa vám stane, že vám slová nebudú stačiť a budete musieť svoju lásku vyspievať (...). Budete kráčať svetom a vyžarovať svetlo ako plápolajúca pochodňa.“^[7] Máriina radosť nemá pôvod iba v tom, že Boh vstúpil do jej života, ale aj v tom, že sa skrze ňu Boží Syn stal jedným z nás a „*pamätá na svoje milosrdenstvo (...) naveky*“.

Cirkev vidí v Magnifikate „chválospev Božieho ľudu putujúceho dejinami“^[8] a denne si ho pripomína vo večerných chválach. Tak ako Mária, ani cirkev nespieva o nejakej malej a osobnej radosti, ale o radosti celého ľudstva, o radosti vychádzajúcej z nádeje vkladanej do „*Boha, môjho spasiteľa*“. Cirkev vie, že Boh je silnejší ako zlo. „Čo je u

Boha slabé je silnejšie ako ľudia“ (1 Kor 1,25). Sila „mocných“ a „tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú“ a vedú vojnu proti tým, „ktorí zachovávajú Božie prikázania a majú Ježišovo svedectvo“ (Zjv 12,17) a vyhrážajú sa, že zničia Božiu lásku, je len vonkajšou silou, rozruchom a márnosťou, je „ako plevy, čo vietor ženie pred sebou“ (Ž 1,4).

„Náš nekonečný smútok možno vyliečiť len nekonečnou láskou.“^[9]
Milosrdenstvo je radostná Božia láska, ktorá vychádza v ústrety zarmútenému svetu, ktorý je ako „slzavé údolie“^[10]. Boh „vychádza sťažených zo svojej komnaty a raduje sa ako bežec pred veľkými pretekmi“ (Ž 19,6). Prichádza so svojou láskou, so svojim odpustením, so svojim pochopením a predovšetkým s radosťou Ducha Svätého, nestvorenou láskou, ktorá je nevysychajúcim prameňom jeho milosrdenstva. Jedine v sile radosti je

možné bezvýhradne a bezhranične odpustiť. Božia radosť je tesne spätá s jeho milosrdenstvom. Stvoril nás pre seba a chce nás vyslobodiť zo smútku hriechu a dať nám radosť, ktorú nám nikto nemôže vziať^[11].

Boh zveril svoju radosť cirkvi, ktorú jej „napriek všetkému“^[12] nikto nemôže vziať. Preto Mária spieva: „*Blahoslaviť ma budú všetky pokolenia.*“ Všetky ľudské pokolenia nakoniec nájdú v cirkvi Matku, ktorá cez všetky krízy a tragédie v dejinách a cez utrpenie, ktoré jej svojím zlým zaobchádzaním a pohrdaním spôsobujú jej deti aj tí, ktorí do jej rodiny nepatria, prekypuje radosťou z Božej spásy a všetkým neúnavne ponúka jeho milosrdenstvo. Cirkev ako Mária v chválospeve Magnificat prechádza celými dejinami.^[13] Opatruje radosť zo vzkriesenia a uprostred všetkej tej bolesti a biedy vidí mnoho skrytej a plodnej svätosti, vidí Božie milosrdenstvo, ktoré trvá

„z pokolenia na pokolenie s tými, čo sa ho boja“.

Boží chudobní

Magnificat je „chválospev, ktorý odhaľuje duchovnosť biblických anawim, teda tých veriacich, ktorí samých seba považovali za „chudobných“ nielen odpútanosťou od uctievania bohatstva a moci, ale aj hlbokou poníženosťou srdca, (...) otvoreného Božej spásonosnej milosti.“^[14] Mária (a my s ňou) neospevuje svoju veľkosť, ale malosť – „poníženosť služobnice“ – a „veľké veci“, ktoré v nej urobil Boh.

Magnificat anima mea Dominum: všetky pokolenia a kultúry tieto slová, ktoré možno preložiť ako „Aký veľký je Boh, všetko robí dobre“, vyjadrovali a budú vyjadrovať hudbou. Máriino nadšenie v Ain Karim zaznie o tridsať rokov neskôr z úst jej Syna Ježiša, a to vo chvíli, keď je jeho radosť v evanjeliu asi

najvýraznejšia. Je nádherné, že jeho radosť znie rovnako ako Magnificat jeho Matky. „V tej hodine zaplesal v Duchu Svätom a povedal: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými, a zjavil si ich maličkým“ (Lk 10,21)^[15].

Zaľúbenie Boha v maličkých v sebe skrýva hlboké tajomstvo. Boh je maličkými doslova „odzbrojený“. Ich bezradnosť a nevinnosť „zosadzuje *mocných z trónu*“. Milosrdenstvo nám odhaľuje pravú Božiu tvár, odhaľuje nám „*jeho mocné rameno*“, ktoré nakoniec vždy zvíťazí. „Z úst nemluvniat a dojčeniec pripravil si si chválu naprotiveň svojim nepriateľom, aby si umlčal pomstychtivého nepriateľa“ (Ž 8,3).

Keď Ján posielal svojich učeníkov, aby sa Ježiša opýtali, či je „ten, ktorý má prísť“ (Mt 11,3), Ježiš vysvetlí pomocou Izaiášových slov^[16] znaky

Božej prítomnosti uprostred svojho ľudu, medzi ktorými vyniká zvlášť jeden: „Chudobným sa hlása evanjelium“ (Lk 7,22). Chudobní v Biblii sú tí, ktorí očakávajú Boží príchod. Zachariáš bol chudobný, a preto vedel, že „z hĺbky svojho milosrdenstva“ nás navštívi „Vychádzajúci z výsosti“ (Lk 1,78). Simeon bol chudobný, a preto jeho oči uvideli Božiu spásu^[17].

Táto chudoba nie je obmedzenosť duše a rozhľadu ani nedostatok vzdelania. Mudrci, ktorí prišli do Betlehema, určite patrili ku kultúrnej elite svojej krajiny, a napriek tomu boli „chudobní v duchu“ (Mt 5,3). Ich správanie je v ostrom kontraste s domýšľavosťou učiteľov Zákona, s Herodesovou úzkosťou a prchavou zvedavosťou obyvateľov Jeruzalema, ktorí sa potom, čo opadlo vzrušenie z príchodu mudrcov a ich vypytovanie na Kráľa, ktorý mal čoskoro prísť na svet, prestali o celú záležitosť

zaujímať. Mudrci však v sebe mali prostotu betlehemských pastierov, mali srdce, ktoré chápalo, oči, ktoré videli a uši, ktoré počuli^[18]. Preto mohli byť medzi prvými, ktorí sa mu prišli pokloniť.

„Zhliadol na poníženosť svojej služobnice (...) jeho milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie s tými, čo sa ho boja.“ Milosrdný pohľad Boha spočíva na tých, ktorí ho dokážu prijať a spolu so žalmistom vyznávajú: „Ja som síce biedny a úbohý, no Pán sa stará o mňa “ (Ž 40,18). Boh „potrebuje“ našu chudobu, aby mohol vstúpiť do našej duše. „Ježiš totiž nepotrebuje vypočítavé chytráctvo a krutosť chladných srdiec, honosnú a pritom takú prázdnu krásu. Náš Pán si váži radosť mladého srdca, jednoduchý krok, prirodzený hlas, čisté oko a sluch pozorný k jeho slovám plným nehy. Takto kraľuje v ľudskej duši.“^[19]

Dcéra a Matka milosrdenstva

Mária je Božia Dcéra a Božia Matka: *genuisti qui te fecit – porodila si toho, ktorý ťa stvoril*^[20]. Porodila toho, ktorý ju stvoril a vykúpil spôsobom, ktorý ju odlišuje od zvyšku ľudstva. „Vo svojom počatí Mária dostala požehnanie od Pána a odmenu od Boha, svojho spasiteľa“^[21]. Je preto prvou Dcérou Božieho milosrdenstva a pritom tiež Matkou milosrdného Boha. „Obráťme sa na ňu so starou a zároveň zakaždým novou modlitbou Salve Regina, aby k nám nikdy neprestala obracať svoje milosrdné oči a aby sme sa stali hodnými kontemplovať tvár milosrdenstva, jej Syna Ježiša.“^[22] Sv. Josemaría nás učil, že „k Ježišovi vždy ideme a vraciame sa k nemu cez Máriu“^[23].

Naša Matka vyháňa pýchu z našich srdc a pomáha nám stať sa maličkými, aby Boh mohol hľadiť na našu pokoru a aby sa v nás mohol

narodiť Ježiš. S detskou dôverou jej prejavujeme lásku v mnohých drobných detailoch. Jedným takým detailom môže byť napríklad pobožkanie ruženca pred utorkovou modlitbou 2. žalmu, ako nám radil sv. Josemaría.

Všetky pokolenia ju blahoslavili a „*budú blahoslaaviť*“, lebo „láska so sebou prináša radosť, ale je to radosť, ktorá má korene v podobe kríža“^[24]. Mária so svojim Synom prežila na Kalvárii „dramatické stretnutie medzi hriechom sveta a Božím milosrdenstvom“^[25]. Túto vnútornú účasť našej Matky na milosrdenstve Boha vyjadruje zaujímavým spôsobom pieta, ako je nazývaná scéna, na ktorej Mária drží v náručí svojho mŕtveho Syna. Pietra je presným prekladom hebrejského *hesed*, jedného z pojmov, ktorým Biblia vyjadruje Božie milosrdenstvo. Boh, ktorý je na kríži ľuďmi opovrhovaný, sa viac ako inokedy

ujíma „*Izraela, svojho služobníka, lebo pamätá na svoje milosrdenstvo*“. Keď ľudia na Pánovo milosrdenstvo zabúdajú, Boh ide až do extrému: „Žena, hľa, tvoj syn! (...) Hľa, tvoja matka!“ (Jn 19,26–27). Tieto slová, prednesené Ježišom na kríži jeho Matke a každému z nás^[26], zjavujú „tajomstvo zvláštnej spásonosnej misie. Ježiš nám necháva svoju matku, aby bola našou matkou. Až keď to urobil, Ježiš pocítil, že ,je už všetko dokonané‘ (Jn 19, 28)“^[27]. Utekajme sa pod jej ochranu, aby nás urobila milosrdnými, ako je milosrdný Otec. „Ona nám rozšíri srdce a urobí nás milosrdnými.“^[28]

Carlos Ayxelá

.....

[1] Porov. *Lk* 1,26-38.

[2] Sv. Josemaría, Svätý ruženec, Radostné tajomstvá Zvestovanie

[3] Porov. hymnus *Adoro te devote* (*Klaniam sa ti vrúcne*).

[4] Benedikt XVI., Encyklika *Spe salvi* (30. 11. 2007), 50.

[5] Porov. *Lk* 1,46-55.

[6] Sv. Josemaría, *Boží priatelja*, 241.

[7] Sv. Josemaría, *List* 11. 3. 1940, 30.

[8] František, Homília, 15. 8. 2013.

[9] František, Ex. Ap. *Evangelii gaudium* (24. 11. 2013), 265.

[10] Antifóna *Salve Regina* (*Zdravas' Kráľovná*).

[11] Porov. *Jn* 16, 22.

[12] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, 131.

[13] „V gréckom origináli Lukášovho evanjelia máme sedem slovies v aoriste – minulom čase, označujúcich rovnaký počet skutkov, ktoré Pán

neustále koná v histórii: *„Ukázal silu... rozptýlil povýšených... zosadil mocnárov... povýšil ponížených... hladných nakrmil... bohatých prepustil naprázdno... ujal sa Izraela“.*“(Benedikt XVI., *Audiencia*, 15. 2. 2006).

[14] Benedikt XVI., *Audiencia*, 15. 2. 2006.

[15] Porov. *Mt* 11,25-27.

[16] Porov. *Iz* 42,7.18; 61,1; *Lk* 7,19-20; *Mt* 11,2-3.

[17] Porov. *Lk* 2,30.

[18] Porov. *Dt* 29,3.

[19] *Íst' s Kristom*, 181.

[20] *Rímsky misál*, Común de la Virgen María, vstupná antifóna.

[21] *Liturgia hodín*, 8. decembra, *Posvätné čítanie*, Antifóna 1.

[22] František, Bula *Misericordiæ Vultus* (1. 4. 2015), 24.

[23] Sv. Josemaría, *Cesta*, 495.

[24] *Íst s Kristom*, 43.

[25] František, *Evangelii gaudium*, 285.

[26] Porov. Sv. Ján Pavol II., Enc. *Ecclesia de Eucharistia* (17. 4. 2003), 57.

[27] František, *Evangelii gaudium*, 285.

[28] Sv. Josemaría, “El compromiso de la verdad” (9. 5. 1974), v *Josemaría Escrivá y la Universidad*, Pamplona: Eunsa, 1993, 109.

dev.opusdei.org/sk-sk/article/maria-matka-milosrdenstva/ (06.08.2025)